अचिन्तयन्नमेयात्मा सर्व्वं तद्राजमण्डलं । निश्चक्राम ततः शौरिः सधूम इव पावकः ।
ततो रथेन शुभ्रेण महता किङ्किणीकिना । हेमजालविचित्रेण लघुना मेघनादिना । ४४४
सुपस्करेण शुभ्रेण वैयाघ्रेण वरूथिना । शैब्यसुग्रीवयुक्तेन प्रत्यदृश्यत दारुकः ।
तथैव रथमास्थाय कृतवर्म्मा महारथः । वृष्णीनां समतो वीरो हार्द्दिक्यः समदृश्यत ।
उपस्थितरथं शौरिं प्रयास्यन्तमरिन्दमं । धृतराष्ट्रो महाराजः पुनरेवाभ्यभाषत ।
यावत् बलं मे पुत्रेषु पश्यतस्ते जनार्द्दन । प्रत्यक्षन्ते न ते किञ्चित् परोक्षं शत्रुकर्षण ।
कुरूणां शममिच्छन्तं यतमानञ्च केशव । विदित्वैतामवस्थां मे नाभिशङ्कितुमर्हसि । ४४५०
न मे पापोऽस्त्यभिप्रायः पाण्डवान् प्रति केशव । ज्ञातमेव हि तद्वाक्यं यन्मयोक्तः सुयोधनः ।
जानन्ति कुरवः सर्व्वे राजानश्चैव पार्थिवाः । शमे प्रयतमानं मां सर्व्वयत्नेन माधव ।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ ततोऽब्रवीन्महाबाहुर्धृतराष्ट्रं जनेश्वरं । द्रोणं पितामहं भीष्मं क्षत्तारं बाह्लिकं कृपं ।
प्रत्यक्षमेतद्भवतां यद्वृत्तं कुरुसंसदि । यथा चाशिष्टवन्मन्दो रोषादद्य समुत्थितः ।
वदत्यनीशमात्मानं धृतराष्ट्रो महीपतिः । आपृच्छे भवतः सर्व्वान् गमिष्यामि युधिष्ठिरं । ४४५५
आमन्त्र्य प्रस्थितं शौरिं रथस्थं पुरुषर्षभं । अनुजग्मुर्महेष्वासाः प्रवीरा भरतर्षभाः ।
भीष्मो द्रोणः कृपः क्षत्ता धृतराष्ट्रोऽथ बाह्लिकः । अश्वत्थामा विकर्णश्च युयुत्सुश्च महारथः ।
ततो रथेन शुभ्रेण महता किङ्किणीकिना । कुरूणां पश्यतां द्रष्टुं स्वसारं स्वपितुर्ययौ ।
इति श्रीमहाभारते उद्योगपर्व्वणि भगवद्यानपर्व्वणि विश्वरूपदर्शने त्रिंशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १३० ॥
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ प्रविश्याथ गृहं तस्याश्चरणावभिवाद्य च । आचख्यौ तत् समासेन यद्वृत्तं कुरुसंसदि ।
॥ वासुदेव उवाच ॥ उक्तं बहुविधं वाक्यं ग्रहणीयं सहेतुकं । ऋषिभिश्चैव च मया न चाऽसौ तद्गृहीतवान् । ४४६०
कालपक्वमिदं सर्व्वं सुयोधनवशानुगं । आपृच्छे भवतीं शीघ्रं प्रयास्ये पाण्डवान् प्रति ।
किं वाच्याः पाण्डवेयास्ते भवत्या वचनान्मया । तद्ब्रूहि त्वं महाप्राज्ञे शुश्रूषे वचनं तव ।
॥ कुन्त्युवाच ॥ ब्रूयाः केशव राजानं धर्म्मात्मानं युधिष्ठिरं । भूयांसो हीयते धर्म्मो मा पुत्रक वृथा कृथाः ।
श्रोत्रियस्येव ते राजन् मन्दकस्याविपश्चितः । अनुवाकहता बुद्धिर्द्धर्म्ममेवैकमीक्षते ।
अङ्गावेक्षस्व धर्म्मं त्वं यथासृष्टः स्वयम्भुवा । बाहुतः क्षत्रियः सृष्टो बाहुवीर्य्योपजीविता । ४४६५
क्रूराय कर्म्मणे नित्यं प्रजानां परिपालने । शृणु चात्रोपमामेकां या वृद्धेभ्यः श्रुता मया ।
मुचुकुन्दस्य राजर्षेरददत् पृथिवीमिमां । पुरा वैश्रवणः प्रीतो न चासौ तद्गृहीतवान् ।
बाहुवीर्य्यार्ज्जितं राज्यमश्नीयामिति कामये । ततो वैश्रवणः प्रीतो विस्मितः समपद्यत ।
मुचुकुन्दस्ततो राजा सोऽन्वशासद्वसुन्धरां । बाहुवीर्य्यार्ज्जितां सम्यक् क्षत्रधर्म्ममनुव्रतः ।
यं हि धर्म्मञ्चरन्तीह प्रजा राज्ञा सुरक्षिताः । चतुर्थं तस्य धर्म्मस्य राजा विन्देत भारत । ४४७०
राजा चरति चेद्धर्म्मं देव त्वायैव कल्पते । स चेदधर्म्मञ्चरति नरकायैव गच्छति ।
दण्डनीतिः स्वधर्म्मेण चातुर्व्वर्ण्यं नियच्छति । प्रयुक्ता स्वामिना सम्यग्धर्म्मेभ्यश्च प्रयच्छति ।